

**Sameiginleg umsögn Tækniskólans og Verkmenntaskólans á Akureyri um áform um frumvarp til laga um breytingu á lögum um áhafnir skipa nr. 82/2022 (mál nr. S-77/2025 í Samráðsgátt)**

Tækniskólinn og Verkmenntaskólinn á Akureyri kenna vélstjórn samkvæmt kröfum IMO til alþjóðlegra réttinda og Tækniskólinn einnig samkvæmt kröfum IMO til alþjóðlegra réttinda í skipstjórn. Við undirrituð, starfsfólk skólanna, lýsum áhyggjum af því ef bregða á frá þeim lögum og reglugerðum sem liggja að baki réttindum sem veitt eru til siglinga skipa og byggja á STCW alþjóðasamþykktinni sem Ísland er aðili að. Samþykktin snýr að menntun, þjálfun, skírteinum og vaktstöðum sjófarenda og er þar kveðið á um samræmdar kröfur um hæfni þeirra sem sinna skipstjórn og vélstjórn skipa.

Innan Tækniskólans og Verkmenntaskólans á Akureyri er fullur skilningur á þeirri áskorun sem fólgin er í mönnun nýrra björgunarskipa. Tækniskólinn hefur verið í góðu samstarfi við Landsbjörgu til að mæta þessari þörf og boðið félagsfólki Landsbjargar sem þarf á þjálfun á björgunarskipin að halda upp á smáskipanám í skipstjórn og vélstjórn (<https://tskoli.is/frettir/siglingathjalfun-i-glaesilegu-bjorgunarskipi-landsbjargar/>). Það er mat skólanna að farsælast sé að finna markvissari farveg í því samstarfi sem þegar er til staðar frekar en að heimafera þjálfun sem háð er undanþágu inn í okkar ágæta regluverk.

Það er mikilvægt að fram komi að innan skólanna er til staðar þakklæti og virðing fyrir því einstaka starfi sem Landsbjörg stendur fyrir og ljóst að nýir björgunarbátar félagsins tryggja enn frekar öryggi landsmanna og annarra sjófarenda. Við teljum þó afar mikilvægt að ekki sé dregið úr kröfum um kunnáttu þeirra sem skipunum sigla enda öflug kunnátta þeirra og hæfni afar mikilvægur þáttur í því öryggi sem ætlunin er að tryggja.

Samkvæmt 3. mgr. 20. gr. brottfallinna laga um áhafnir íslenskra fiskiskipa, varðskipa, skemmtibáta og annarra skipa, nr. 30/2007 skyldi ráðherra setja með reglugerð nánari ákvæði um lágmarksréttindi til skipstjórnar og vélgæslu á björgunarskipum og vinnuskipum sjókvíaeldisstöðva sem gegna sérhæfðu hlutverki. Skip samkvæmt þeirri málsgrein skyldu mönnuð skipstjórnamönnum sem hafi að lágmarki 30 brúttórúmlesta réttindi eða önnur sambærileg réttindi og sem hlotið hafa þjálfun á sérstökum námskeiðum Slysavarnafélagsins Landsbjargar og Slysavarnaskóla sjómanna.

Smáskipanám samkvæmt lögum 30/2007 gaf réttindi á skip að 12 m að skráningarlengd að öðrum skilyrðum uppfylltum, svo sem kröfum um siglingatíma. Þá voru björgunarskip Landsbjargar um 15 m og var því farin sú leið að hafa viðbótarnámskeið fyrir stjórnendur björgunarskipa Landsbjargar. Það viðbótarnám fól m.a. í sér viðbótarkennslu í siglingafræði, siglingahermi og fjarskiptanámskeið sem gaf takmarkað skírteini fjarskiptamanns „GMDSS-ROC“.

Það smáskipanám sem í boði er í dag og byggir á lögum nr. 82/2022 veitir réttindi til skipstjórnar 15 m skipa, að öðrum skilyrðum uppfylltum. Hefur þar m.a. verið aukið kennsla í siglingafræði, siglingahermi og námskeið til fjarskiptaskírteinis „GMDSS-ROC“ er komið inn í námið. Ný björgunarskip Landsbjargar eru samkvæmt skráningu undir þeirri stærð eða 14.97 m og nægir því smáskipanám skipstjórnar að 15 m, að öðrum skilyrðum uppfylltum til að sigla þessum skipum. Vélstjórnarréttindi fyrir smáskip bæði 15 og 24 metra eru hins vegar bundin við vélarstærð allt að 750 KW og duga þau réttindi því ekki til þess að sinna vélstjórn á björgunarskipum þessum sem útbúin eru með tvær 551 KW vélar, og þarf því að leysa það mál með viðbótarnámskeiði á búnað skipsins og/ eða undanþágu fyrir þessi skip öllu frekar en að gera kröfu um B – stig í vélstjórn.

Við teljum út frá reynslu af kennslu í þessum greinum og þeim lögum og reglugerðum sem þar um gilda, að lágmark sé að stjórnendur þessara skipa hafi lokið smáskipanámi sem byggir á lögum nr. 82/2022 um 15 metra skip auk undanþágu á vélarhlutanum, en gætu því til viðbótar hlotið sérstaka þjálfun í stjórnun og meðferð björgunarskipa Landsbjargar sem myndi efla þá enn frekar í hlutverki sínu.

Tækniskólinn og Verkmenntaskólinn á Akureyri lýsa jafnframt vilja til að koma að því að skrifa nýja námskrá byggða á núverandi smáskipanámi í skipstjórn og vélstjórn en með aðlögun að þörfum Landsbjargar til að efla skipstjórnendur félagsins.

Virðingarfyllt

Víglundur Laxdal Sverrisson, skólastjóri Skipstjórnarskóla og Véltækniskóla Tækniskólans

Gunnar Möller, brautarstjóri vélstjórnarbrautar VMA

Vilbergur Magni Óskarsson, kennari í Skipstjórnarskóla Tækniskólans og í starfsgreinaráði sjávarútvegs og siglingagreina

Lilja Guðný Jóhannesdóttir, náms – og gæðastjóri Tækniskólans

Hildur Ingvarsdóttir, skólameistari Tækniskólans

Sigríður Huld Jónsdóttir, skólameistari VMA